

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRANK:
Lehetőség szerint: Egész évre titkoszolgálatok és állalatoknak 500 Lei, magánosoknak 250 Lei, évente 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 73, P. 15. S. 19, Dinar, 120.

A borzalom hidege

Jut át foglalkozni, amikor a világ minden részéről hozzánk érkező zsidó nyomorúkat olvassunk. Olvasunk mindennap és személyesen is találkozunk vele. Legutóbb a lengyel zsidóság borzalmas helyzetéről írtak a világ lapok. Az ott élő hárcm és fél milliónyi zsidóság helyzete napról-napra siralmasabb. Anyák kiteszik az utcára gyermekeiket, mert nem tudnak nekik enni adni. A családfenntartók ezrei munkanélkül ösö-genek és nem tudják mihez kezdeni. De ne gondoljuk, hogy ez az általános krízis jele. Annak csak kis része van ebben. A dolog lényegét az adja meg, hogy a lengyel állam antiszemitizmusa nem enged, hogy a zsidó ág régezzel-újék a foglalkozási ágak között. Semmiféle hivatalos te nem tölthetnek, bár számarányuknál fogva, tekintélyes hányadát adhatják az állam, posta, vasút tisztviselőinek. Ezért von azán ez, hogy megdöbbentően emelkedik nap, mint nap a lengyel zsidó ág nyomora. Most már az amerikai zsidóság sem tud úgy és olymértékben segíteni, ahogy régebben, a nagy prosperitás éveiben, mivel maga is keservesen küzd a mindennapért. Legfeljebb ott a jobb évektől felgyűlt melet tartalék több kitartást biztosít nekik.

Amire fordulunk, sehohsem jobb a helyzet. A lengyel zsidóság életét tartdfe sohasem volt valami magcs, de onnál kor-szoitdáltabb volt a német zsidóké. Most riadt báányokhoz hasonlít a német zsidóság táborá. Hitler utolomrojtása óta nem tudják, hogy mit hoz a holnap. Lehet, hogy kkergetni nem fogják őket, de az kétség-telen, hogy a zsidó közép és kispolgárság alól mindenképp kihuzzák az existenciális lehetőségek lételeait. A német zsidóság jövője sem mutat boldogabb ígérelet.

Menjünk végig minden országban? Mi nek? Menjünk csak el a bukaresti zsidó utcákba, míg a bukovinai, besszarábiai, erdélyi városok és falvak kis házaiba, tekintünk be, a jégvirágos ablakokon át. Mennyi fátelen szoba, mennyi területen asztal. Hogy tobzódik a nyomor és mennyire borzalmas mindaz, ami szemünk elé tárul. Nem szükséges, hogy csak a lengyel-német, vagy más országbeli zsidóság irto-zatos nyomorán, vagy helyzetén siránko-zunk. Csak tekintünk itt szíjjel és a te-hetlenség és segíteni nem tudás fájdalom-val sokszorozott infernalis leromlását látjuk, min ten zsidó életlehetőségek. Hát a román parlamentben nem száják naponta a zsidóságot? Nem-e úgy állítják be, mintha itt csupa gazdag zsidó éné vi-gan életét. Holtt egy nagyon vékony fel-szinen uszó régeitől eltekintve, a zsidóság gro-ja keserves elhagyatottságban sanykózik. Elhagyta az államhatalom, mely éppen úgy nem enged itt érvényesülni a biztos pályá-kon mint Lengyelországban. Elhagyta azazal is, hogy minden törvényt úgy fogalmaz,

hogy abból a zsidóknak, akár mint zsidóknak, akár mint foglalkozási ágakat illető-nek, semmiféle könnyítése ne legyen. A vá-rosi lakosságot reprezentáló zsidókat a ke-reskedőket, az iparosokat, folyton újabb adókkal nyomorítják, míg a paraszt osz-tályának minden kedvezményt megadnak.

Hol a segítség? Kérdezzük mi is és sojnos, nem tudunk rá kéregző feleletet adni. Mindenütt nyomor és kétségbeesés: és sehol semmi remény sugár, a gátlanak eb-ben a felfokozott esztendőben.

Hinnünk csak abban lehet és kell, hogy a gondviselés, mely őrzött bennünket évez-redekben át, nem hagy cserben ezután sem, meg bízunk kell abban a nagy életében, amely akkor mutatta meg mindég legna-gyobb erejét, amikor a zsidóság elenséget azt hitték már, hogy elkövétek mindazon ereket, ame yeh a zsidó népi génius életerejét mindedigő ökre biztosították.

Remélünk és hinnünk kell, bízni a jövőben, mert ez ad erőt a sok csapás: el-viselésére.

Sorozatos antiszemita kilengések Németországban

Berlin. A német nemzeti-szociálista párt úgy látszik, nem szereli a meglepetéseket és igyekszik korrigálni a-t a balhítet is, mintha a zsidósággal szemben tanúsított eddigi békés magatartásukat stabilizálni akarnák. Hitler kancellár rendeletet adott ugyan ki, amelyben megilt minden erőszá-kot és különösen az egyes felekezeletekkel szemben tanúsít nem várt tollarenciát... írás-ban. A valóságban azonban minden fordítva történik. Az elmúlt héten már egy-mást érték a zsidóellenes excessusok, ame-lyet minden esetben Hitler pártfunkcioná-rusai irányítottak. — Gersfeldben a felizgott tömeg számos zsidó kereskedő üzletébe hatolt be és fosztogatott. Breslauban Wal-ter Steinfeld zsidó diák gyászistentiszteletét zavarták meg, akit egy nem-etiszociálista

ölt meg. Berlinben kisebb összejűtések tör-téntek a zsidó és a nemzeti-szociálista diá-kok között.

Egész Németország lábban van. A pol-gárháboru véres napjai köszöntöltek az országra. Neunkirchenben és Frankfurtban robban a gáz. Munkanélküliség, sztrájkok, zsidóverések. És mindezek tetejében Hitler és apostolai, akik tovább szitják az izzó paraszat és hajlják a német birodalmat a biztos megsemmisítés felé.

A német zsidóság azonban nem nézi fejleszletlen az eseményeket. Hideg meg-fonfolással látja, hogy mit kell tennie. Tudja, hogy ezekben a pokoli napokban csak a teljes összelarítás mentheti őket meg a végső pusztulástól és ez a tudat halá-rozza meg a mindennapi tetteiket is.

Cuza támadja a zsidó orvosokat

— Parlamenti színterolok. —

Az elmúlt héten a parlamenti tanács-kozáások alkalmával, Cuza és Robu újra antiszemita tógában jelentek meg a képvise-lőházban és újra a megérdemelt kacagás fogadta őket a képviselők padsorai között. Cuza például élesen kikelt a zsidó orvosok ellen, akik megmérgezik a falusi lakosságot és kérte az azonnali menesztlésüket. Lupu azonban nyomban kisütölte, hogy Cuza, halálisan beteg leányáho-, an-nak idején, szintén zsidó orvost hívott, aki megmentette az életnek a professor leányát. Cuza eközben mélyen hallgat és rágia denunciacióban megöszült fehér szakálát. Lupura azonban haragszik és ilyeneket kiabál feléje: Maga szélhámos! Mire Lupu sem hagyja magát és agyalógyulnak neveli

Cu-át. Amikor mi mondjuk ugyanezt Cuza professzoról, azt mondják rólunk, hogy nem vagyunk objektívek. Most amikor Lupu mondja mindenki tudja, hogy mennyire igaz van. De Robu is izgágaskodik. A parlamenten azonban derűli kacagással elintézi őt is.

Nem lenne „teljes” a parlamenti beszámolóknak, ha nem emlékeznénk meg Cuza-nek Jidis nyelvgyakorlatáról is, aki Tutuc párti román kiküldött nevével kapcsolatban azt a pártatlan szellemes és mélyenszántó gondolatot kockáztatta meg, hogy még jó, hogy nem Tochesnek hívják. Ime az a Cuza stílusa. És ezzel önmaga felett mondott ítéletet.

Betörték a zsidó iskolák ablaktábláit Csernovitzban

Már hosszabb idő óta ismeretlen tel-tesek éjnek idején rendszeresen betörik a zsidó népiskolák ablaktábláit Csernovitzban. A tetteseket természetesen mindéddig még nem „tudta” a rendőrség kézrekeríteni,

annak dacára, hogy a közeli utcában állan-dóan rendőrposzt áll. Minden bizonyonnal an-tiszemita legények követik el az ablakbe-töréseket. A zsidó hitközség megtette a feljelentést.

A károlyi főrabbi egyelőre nem szándékszik a szatmári főrabbi-széket betölteni

Kettészakadásra van kilátás a szatmári orthodox hitközségben

Satu-Mare. Február 12. — Ismeretes, hogy a szatmári orth. izr. hitközség vezetője a dési rabbi-kollégium határozatának értelmében, több ízben megkérte Teitelbaum Joel károlyi főrabbi, hogy az immár régebben esedékes rabbi-installáció határidejét felbőljte meg, hogy igy a hitközség, a Din Tora határozatainak eleget léve, az évek óta üresedésben lévő szatmári főrabbi-széket betöltesse.

A legutóbbi írásbéli megkeresés után, a hitközség egyik prominens vezetőfőrája, ifj. Reiter Mór bankigazgató bízta meg, hogy az installációra vonatkozó részletkérdéseket, a károlyi főrabbi-val megbeszélje. A károlyi főrabbi azonban még mindig nem mulasztott hajlandóságot arra, hogy határozott nyilatkozatot tegyen a rabbi-installáció időpontjának a megjelölésére. Sőt, amidőn ifj. Reiter Mór hitközségének békés szándékait, megértő nemes intencióit vizsgálta és arra kérte a károlyi főrabbi, hogy a rabbiszek betöltesére vonatkozólag határozott nyilatkozatot tegyen, akkor a károlyi főrabbi egy kitérő válassal az ügy nyilatko oti, hogy a helyesebbnak látná, ha a szatmári hitközség, a teljes béke helyreállítása érdekében, mindkét félnek megfelelőleg, kellővilátszatnék.

Ugy látszik, hogy a károlyi főrabbi nem is akarja egyelőre elfoglalni a szatmári főrabbi-széket, mivel ellenesetben megjelölte volna az időpontot, amely neki a dési rabbi-kollégium határozata értelmében nemcsak joga, de a szatmári hitközség belkéréje érdekében, kötelessége is lett volna. Mi csak az erdélyi orthodoxia és elsősorban a szatmári hitközség érdekében nyugvópontja jutottak szerelnék már látni az ügyet, amely az erdélyi orthodoxia belkéréjének oly sokat árt és még sok keserű pillanattól szerelnék megővna látni az erdélyi orthodox zsidóságokt akkor, amidőn súlyos problémáinak keresztülvitelére egy igazi, nagy megbonthatatlan egységre van szüksége.

A palesztinai építés krónikája.

Röviddel ezelőt kezdődtek el egy új papírgyár alapításának előkészítő munkálatai. A részvénytársaságnak, amely 30 000 font alapítókévl indul, az ifjú Lord Melchet is tagja. A gyár Haifa közepében épül fel és nagy jelentőséget tulajdonítanak a szakértők annak, hogy a papírgyártáshoz szükséges összes nyersanyagokat fel lehet lelni az országban és nincs szükség az importra.

Egy zsidó társaság a közelmúlt hetekben próbaképen egy gőzhajót helyezett kereskedelmi célra forgalomba. A próbának az lett az eredménye, hogy a napokban újabb két hajót helyeztek forgalomba.

A gródnói üveggyár egy képviselője kereste fel a röviddel ezelőt Erec-Iszroel, hogy informáldjon az iteni üzleti lehetőségekről. A gródnói üveggyár már meg is kezdte az építkezéseket és a szükséges gépeket már el is indította Erec-Iszroel felé.

Egy radomi zsidó kereskedő transzmissziós gépgyár építést kezdte men. Ilyen gyár nincs az egész közelkeleten. Az évenként importált transzmissziós gépek értéke meghaladja a 10 000 fontot.

Tel-Avivban a napokban fejeződtek be egy almanuárgyár építési munkálatai. A közeljövőben már teljes üzemmel megindul a gyár.

Az Agudasz Iszroel jeruzsálemi központja, most egy narancsültetvény megvásárlásának tervével foglalkozik, amelyen kizárólag vallásos munkásokat foglalkoztatnának.

Advertisement for Szent László (SARJUN DESINFEGYANT) disinfectant, featuring an image of the product box and descriptive text in Hungarian.

A jeruzsálemi frank zsidók imádkozási módja

— Jeruzsálemi levél —

A Kolozsvári vallásos zsidóság egyik volt prominens tagja, Jehuda Léb Pál, aki ismert játkönyvségével, hozzártározóin kívül, 10 fiatalemberi nevelt fel a vallásos zsidó tudományokban való jártassággal, néhány hónappal ezelőt telepedett át a szentföldre, most pedig már levelet is ír az ottani frank zsidók vallásos életmódjáról, amelyből a következők eddig kevésbé ismert ájtatoskodás módját tartjuk szükségesnek olvasónkkal közölni:

„Az elmúlt héten egy frank templomban voltam, ahol évenként a Savayom előtt egy mindenkire kötelező böjnapot tartanak. Ilyenkor a községhez tartozó nők, férfiak és gyermekek összegyűlnek a templomban sachtul-ot imádkozni és ezt követőleg egy óráig tartó különböző imákat mondanak el. Ennek befejeztével háromszor egymásután mondják el a teljes Dávid zsoltárokat és ez összesen 9 óra hosszúság tart. Elképzelhető, mily lassan lettek ezen imák megfelelő keletes dallamokkal elmondva. Tíz frank zsidó állott állandóan az imaház pódiumán és mind-egyik 10-10 zsoltárt recitált hangosan és a község többi tagjai csendesen ulána mondogaták. Így volt ez a többi imánál is. A többi imákat a pódiumon lévő egyik fiatal bádagos mondotta elő, elképzelhetetlen szívbemarkoló hangon. A pódiumon még hét ember tartózkodott, mind-egyiknek kezében egy sófár volt és az imák közepette, amidőn a frank recitált, a mellette lévő 9 frank szintén közzékiáltott és a hét férfi hangos kiáltozás közepette pedig belefűlt a sófárba. Borzszóan fájalmas volt a látvány és nem maradt a gyermekek közül, nem szólva a nők és férfiakról egyetlen egy sem, aki hangos zokogásban ne tört volna ki. En át voltam hatva ama tudattól, hogy az ilyen ima halála alatt el kell jőnie a mi megváltásunknak, a galuth keserveiből. Mindenkül, aki ezt végignézte, még nem hitte volna el, hogy az igazi zsidó megváltás ne érkezik volna el.

Lehetetlen lelteni az a hatást, amit egy frank templomi imádkozás kiváltott belém és ezen nap élményeit nem adom el az egész diaszporáért és ez előimádkozó bádagos kislujt valamennyi galuthban lev rabbiainknak.”

Ez írta Jehuda Léb Pál, a Kolozsvárról áttelepült, egész életét igazi vallásosságban és jótékonyságban eltöltött zsidó férfi. Aki ismereti őt, az tudja csak méltólag sorainak őszinte zsidó szívből jövő leányegét...

Ha a „NÉPÜNK“-et olvasod, jussson eszedbe az előfizetési díj is!

HIREK

o „Népünk“ cikkinek utánnyomását csakán a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Seváth 21. február 17. Szombat: Seváth 22. február 18. Heti szidra: יורה Heti háftóra: בשבת מות הבלק

Szombat kezdete: Újlet bezárás 5.55 Gyertyagyújtás 5.45 Istentisztelet kezdete 5.50 Szombat befejezése 6.45

— FELHÍVJUK ELŐFIZETŐINKET, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralekös előfizetési díjakat számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NÉPÜNK“ kiadóhivatala.

Vallás és Tudomány

Írta: ALEXANDRU KLEIN,

az erdélyrezi román újságíró egyesület titkára.

Nagybányá. Kéneves témát választottam feldolgozásra, de azt hiszem, hogy könnyessége mellett is — vagy talán ezért, számot tarthat az érdeklődésre. A közvélemény szerint egy nagy szakadék tátong a vallás és a tudomány között. Egyik szélsőséges vélemény az, hogy amely tudomány nem a vallással foglalkozik az másodrangú, a másik szélsőséges nézet szerint, amely tudomány a vallással kapcsolatos, semmi pozitív értéke nincs. Jelen értekezésem feladata bizonyítani, hogy lelki életünk ome két megnyilvánulása erkölcsi s eszmei tekintetben nem ellenlábcsnak, kölcsonhatásban állanak egymással s időrendi sorrendben a vallás előbb lévén, utána az eszmei energiákból több lapléteket nyújtott a tudomány. Bizonyítani kívánom, hogy az ome, mely mindkét elemet felveve van harmónikus életre ösztönözhet, megnyugodott filozófikus világ-nézetnek ösztönözje, mert „Kinek kebelében az ősi hagyományok most is úde szép virága gyökeret vert s től enged ama más k virágok, amelyet a természet ünemény-k rendszere előtett”: a tudományak, kint a vallásosság kezét fogott a tudományos felvilágosultság, annak a mulandóság kertjében a boldogság öytimőcsere terem”.

A legelső pont, ahol a vallás és a tudomány találkozik, a cél Mindkettő célja az emberek lehető legnagyobb számának, a lehető legnagyobb boldogságát előmozdítani. Hogy ezt szolgálják, életgazságokat állítottak fel a halandó ember számára, normákat, melyek az erkölcsi életteremtésnek, szabályoknak, melyek a büntöl való tartózkodásra buzdítanak. Ezért írja elő a vallás követőinek, hogy a szeretet legyen a kapocs, mely bennünket a külvilághoz fűz, hogy a magunk jóléte mellett a mások javát is előmozdítsuk, hogy az igazságot szeressük, hogy a szegényt, a nyomorult gyámoltassuk, tisztességgel megkezeljük, az igazságot egysorán, a hízlegést, gógot, püffeskedést kerüljük. A vallás etikai eszménye a következőkben foglalható össze: „A világlejődés célja az erény uralma, a bűn megszünése. Amíg bűnös indulat uralkodik a világon, addig halálos homály ül rajta, ha ki lesz gyomlatva a bűnös indulat, akkor öröm és világség lesz a mindenségben”.

Van a filozófiának egy ága, mely az erkölcsi-ség és jószág elméletével foglalkozik, ez a tudomány az etika vagy erkölcslelan. Kiindulópontja azon lételet, mellyel eszlekedelinket kísérjük és embertársaink eszlekedetét értékeljük. Ez a tudomány is előírja, hogy milyen legyen az egyén levkönysége. Ennek a forrása is a boldogság keresése. S ha fel akar-nánk sorolni azokat a pillérvonalakat, melyeken az etika nyugszik, lapozni kellene egyégy visszafelé s ismertetni azt, amit a vallás erkölcsi szabályainál elősoroltam.

A tudománynak a vallásról való helyes felfogását az egyik legnagyobb gondolkodónak, Spencernak meggyárdalában látom. Szerinte tudatunknak el kell ismerni azt, hogy több van, mint amennyit felfoghat és megjelteni képes. El kell ismerni a tényleg létező misztériumot, mely megoldhatatlan a tudomány számára. Gondolkodó képességünk ősi alap-tulajdonsága, hogy oksági kapcsolatban fog fel minden. Ha nem teletelünk fel egy Osról, a világlejyegyetem létezésének okát nem tudjuk megmagyarázni. Kellünk nekünk a tapasztalatunk conditio sine qua nonja az isteni Energiára elgondolása, mely a vallás csiréje. A vallás tehát racionális módon megold egy rejtélyt, amit a tudomány nem képes megjelteni, megoldja az Univerzum illelésének mélységes misztériumát. Tűzzük ki a tudomány s a vallás határát s nyomban megszűnik az ellenlábcskodás kö-zöttük.

A másik pont, ahol a vallás megnyugtatóbb érzést ad a tudománynál: a halál. Eszünk meg nem magyarázza, miért dul egy keblünkben a nemlet tróztos iszonya, a végleges megsemmisülettől

való félelem. A vallás ennek ellensúlyozására fel-állította a lelek örökkévalóságának fenséges koncepcióját. A tudomány materiálizmusa, avagy Schopenhauer Nirvánája nem fogja soha kiegyenlíteni a haláltól való őszibőrszerű félelmét, még ha az visszája is az élet igitelenségének. Stuart Mill véleményére kell itt utolnóm, amely szerint „a végleges elpusztulás érzését csak a hit balszoma csillapíthatja”. Nem kell mátra hivatkoznom, mint a tudomány oly sok neves bajnokára, akik a halálos ágyon ismerék el a vallás örökkérvényű igazságait, egyes életükben képviselt más meggyőződés ellenére. A hitében élő jámbor ember bátrabban néz a halál elébe, mint a német filozófusokt annyira feldicsért buddhista keletiek. Megvigasztalja őket a zsolttáros király imája, mely még Kantot is meghatotta: „Gám ki életh bge cálmuvezés lö ıro ro ki atu imod”. (Ha a halál völgyében járok, akkor sem félek, mert Te veleszám vagy). Az etikai, szociális és karitatív szabályokon kívül az orvos és jogi tudományok kezdő nyomait szintén a vallás keretsein belül találhatjuk. Igaz, hogy akkor a gyógyítók és bírák a papok voltak. Ugyancsak itt találjuk a történelírás első csirait is. A járványos betegségek szűkeltetése, a fűrés kötelező parancsa, a növénykígyó való gyogyászati készítése s; megörösült állításomat magánulajdon szentsége ill bonlatokozott ki. Ismerék az év, a hónap s a napbeszűfást s a csillagászat terén is megjelent közpeltésük volt. Bölcséleti fáradozók uk arra szorítkozott, hogy a vallás előírásait harmóniába hozzák az akkori idők filozófiái nézetivel.

Ha valaki élés a vallás keretsein belül készíti be, akkor a szó legnépszerűbb értelmében van igaz ember lesz. A tanok betartása nem akadály a másokkal való békés együttélésre, ellenkezőleg arra sarkítja az embert, hogy a szép, a nemes s a jó hárcosa legyen a földi vándorlaton. Akinél a vallásos meggyőződés a világi tudással párosul, az meg fogja adni a helyt ayis, mint ismerhet, ayis, mint átlampolgár s ayis mint a társadalom. Azok a problémákra, melyekre a tudomány nem ad kielégítő megoldást, segítségre van a hit s a kelet párosulva, melegeledést és összhangot fog nyújtani lelki életében.

Hasonlítsuk össze végül a munka tiszteletét, vallási és tudományos vonatkozásában. A munka megbecsülése és kultuszja a vallás tanításának integrális része. Nemcsak az parancs, hogy a heletik nap pihenjünk, hanem a hat napon kérszűll dolgozzunk és fáradozzunk. „Ha kezud munkáját élvezed, boldog vagy”, énekl a zsolttáros költő. Ezért plántálja a vallás köztőlnek lelkebe a munkaszeretet kövlnél, mely ellenállhatatlan fodrával visz az eszményebb léték felé, ezert emelt a munkát arra a püedességre, amelyet misztionái fog nyeltn megérdemel. Nem marad e mögött a tudomány oktatása sem. Tolszój a „Tudomány és művészet” című könyvében a munka apolizisát zengi, am kor kötelezővé teszi minden ember számára, hogy amit szervezetevel elfogyszal a pótolja dologgal és levkönységgel. Szűk voltam egy cikk keretén belül, hogy a tudomány nagyunk felkutatását ismeressemm, ép ezért süríteltem azt a tolszój elgondolásában össze.

Huzzuk meg a határvonalat a vallás és a tudomány között, a kor békén megérnek egymás mellett. Ismerjük el, hogy a vég-sből a végletében, csak a vallás hívján keresztül juthatunk el, csak a tudomány tudományon keresztül juthatunk el a jóbához. El kell viszont ismernünk, hogy az emberi közjó előmozdításában sokkal tartozunk a tudománynak, amely fejlődésével a „homo sapiens” fokára igyekszik az embert juttatni. Rogaszkodjunk ősi hitünkhez, törekedjünk a világi tudományokból minél többet elsajátítani, adjunk hajlékolt mindkét tónak lelkünkben, értékeljük mindeselyt a magamírdja szerint, s akkor derül kedély s optimizmus lesz a tarisznyánkban az élet rögös vándortutain.

— Terjesszék az szerezzetek előfizetőköt az erdlyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó osztalról sem szabad hiányoznia.

— Prága községi tanácsa megtagadja az ille-tőséget a „Lengyel” zsidóktól. Prágából jelentik: A legutóbb tartott köz-ponti szociálválasztmány elnökségi bizottságában dr. Spacek városi tanácsos közölte ama irányvonalakat, melyek szerint idegen állampolgárok illeltőséget kaphatnak.

— Külföldiek — mondotta — nem szivesen látott elemet az állomata. Szivesen szabadulnánk fölük, ha nem kellene tartani a külföld halandó megtorlásától. Mindenestre szükségös, hogy különbséget tegyünk, vajjon gazdaságilag előnyöse egy-e gy idegennek az állampolgárság megadása. A döntésné az nemzetiiségi s vallási hovatartozás jön figyelmebe. A vallás kérdése főképpen lengyelországi zsidóknál jön tekintetbe, akik ellen a háboru alatt a prágai lakosságban étes ellentállás volt észlelhető”. Dr Baxa, Nagyprága polgármestere hü maradt önmagához. Ime lenni jelentésével nyíltan is tigt a zsidók ellen.

Advertisement for PEBCO tooth powder, featuring an illustration of a woman and the text 'Fehér fogakat csakis PEBCO fogpaszta biztosít.'

Helyreigazítás egy személyes támadás ügyében

Lapunk múlt heti számában „Választ kérünk Nussbaum úrtól!” címmel és „Egy régi cionista” aláírással megjelent cikkünkre vonatkozólag lapunk szerkesztősége kötelességének tartja, hogy a következő nyilatkozatot tegye: Személyeket támadó cikkeket aláírás nélkül lapunk nem szokott megjeleníteni. Főszerkesztőnk egész heti távollétében a tulajmozoit anyag és szerkesztőségi munkatorlás okozta, hogy az idétett cikk általunk mélyen sajnált elnézés folytán a lap hasábjaira került.

A lap intencióinak megfelelően, kötelességünknek tartjuk, hogy az idétett cikk megjelenéséért mély sajnálatunkat fejezzük ki. Annak sem hangjával, sem tartalmával nem azonosított magunkat, mint ahogy városunk és Erdély cionista és általában zsidó körei Nussbaum Sámuel úrról és közéleti működéséről csakis a legnagyobb elismerés hangján emlékezhetnek meg.

A NÉPÜNK szerkesztősége.

— Kritika a lengyelországi zsidó írók egyesületének gyáva magatartása miatt. Varsóból jelentik: A lengyelországi zsidó újságírók s írók egyesülete meghívta a Lengyelországban tartózkodó Uri Zwi Grünberget, a zseniális palesztinai héber és jidís költő egy előadás tartására. Az illusztris vendég ünnepléyes fogadtatására már minden előkészületelet meglettek, Uri Zwi Grünberg már meg is érkezett Varsóba, mikor az utolsó előtti napon értesítést kapott a zsidó írók egyesületétől, hogy az előadást le kell mondani, mert félnek a kellemetlen zavargásoktól. A „Bund, nevű l-nygelországi zsidó szociálista szervezet, melynek tagjai fanatikus jidísisták s a héber nyelv ellenségei, megfenyegették a rendezőket, hogy zavargásokat fognak kelteni, ha megengedik Uri Zwi Grünberget előadását, aki állítólag egyszer azt írta, hogy „Ezentul csak az édes héber nyelven fog írni, nem pedig a „Nalevki” zsgarogján”. A bundista „Volkszeitung” egyébként ezzel kapcsolatban azt írta, hogy Uri Zwi Grünberg azért jött Lengyelországba, hogy a zsidókat egy Angolországgelleni háboru ra igyssa. A fenyegetésből a zsidó írók egyesülete megijedt s lemondta az előadást. Ez az elhatározás kínos feltűnést keltett zsidó körökben s a lengyelországi nemzeti zsidó sajtó gyavaságnak minősítte ezt a lépést.

Ben Gurjon Jabotinszky el-
len. A palesztinai „Frontaffaire” kapcsolatában tartott nagy munkás négyülésen Ben Gurjon, a palesztinai hisztedruh vezetése és kirohását illető Jabotinszky ellen és 3 óráig keresztül tartó szeméyes támadásban szinte darabokra szedte Jabotinszkyt. A Jeruzsálemi „Doer Hayom” pártkörnyéki naplap dec. 19. ki számában foglaltatott Ben Gurjon támadásával. melyet a zsidó történelemben egy dítványnak és pártalan elvetemültnek kíméletlenül, háromszor ember ment el a négyülésre abban a reményben, hogy érdekes s tanulságos, esetleg fevilágosító előadást fog hallani és 3 óráig keresztül kvalifikábilis gyaloglásokat piszkos személy löpöködest, sőt erőszakkal késéssel katapultáltak egészen az utolsó részéig, a távolléó s védőkezni nem tud Jabotinszky ellen. Ha elküldték a hisztedruh viselt dolgaiól, Ben Gurjon „beszámolója” is már elég volna ahhoz, hogy megindoradjunk a palesztinai „munká-uralomtól.”

A csehszlovákiai gyerekek szövetsége a zsidók ellen. Rigából jelentik: A csehszlovákiai gyerekek szövetsége bizalmas körlevélrel intézett letterszági képviselőjéhez, melyben felszólítja ezeket, hogy ne alkalmazzanak zsidókkal vállalatokban. Amennyiben szükséges volna erre vonatkozó információkra, úgy a rigai csehszlovák konzulátus késő saugel áll az érdeklődők rendelkezésére. Vájjon mit mondanak ehhez a gyárszövetség zsidó tagjai?

A palesztinai zsidók adják a bevételük 40 százalékát. Jeruzsálem. Világzeres csatlakozók azo, hogy mielőtt az európai államok költsegvetei előadnák a bécsi kúria nek, addig a kicsiny Palesztinán, ahol ezeröszszent minden meg csak a kezdetleges szünetében van, egyik órá nemcsak aktív mérleg, de minden esetben nagy felelőséget mutat fel. Nagy angol újságok ezt a zsidó bevándorlás ismétlenül írják hogy ez így is van, igazolja egy palesztinai statisztikai kimutatás, mely szerint a palesztinai zsidók, mely a lakos 40-18 százalékát teszik ki, a kormány bevételeinek 40 százalékát adják.

Hilner csokorral tisztelt meg az olasz kamara elnökeinek zsidó feleségét. Hogy nem lehet a világban keresztyűvinni, amit politikából hírt az ember, még Hilnernek sem, bizonyítja az a furcsa eset, amit Berlinből jelentenek. Hilner a mullok a berlini olasz kereskedelmi kamara elnökénél, Renczetinél tisztelt és feleségének egy csokor rózsát is átadott. Utólag kiderült, hogy Renczetin apja egy Kochmann nevű ur aki a felsőszilvázi gleiwitz-i hitközség elnöke, anyja pedig dr. Kohn katterwiltzi főrabbi leánya volt.

Mit szólnak ehhez Hilnerék. Karlsruheben néhány neppel kezdett megkelti H. asszony, egy öreg zsidó nő, aki keresztény polgárlársát jól is nagy megbecsülésnek örvéndelt. A temetését vasárnap délutánra tűzték ki. A helyi püchinos delegát a templomban a kövélkezé felidőre bejelentést tette a zsidókról: „A ma délután istentisztelet emarad, hogy a hivaték alkalmunk legyen H. asszony temetésén részvenni.” De történt nem sokkal később egy másik, még feltűnőbb erucióió is. A temetésnél egydíjűleg értékelte tartott a nemzeti szociál-párt helyi csoportja, ahol a párt elnöke közölte a szavakkal emlékezett meg H. asszonyról és szőrl-szóra ezt mondta a jelenlévőknek: „Most pedig figyem a néptársakat, hogy az elhunyt H. asszony tiszteltetésére átjannak fel helyiokról.” Ami meg is történt... Vájjon mit szói ehhez Hilner ur?

FERRUM
VASÜZLET
ÁTKÖLTÖZÖTT
február elsején a KUGLER & ANDRÉNYI-palotába,
Oradea, Piața Mihai Viteazul 4/a
Átköltözés folytatás visszamaradt áruinkat olcsón kiárulsítjuk.
„FERRUM”
Vaskereskedelmi R. T.
Telefon: 9-73
Gyári lerakatokl
„Engbert” autógummi gyári lerakata
Szombatot zárva!

A legújabb kor sárga jele. A középkorban tudvalevőleg a zsidóknak sárga jelet kellett viselni a ruháján. A régmúlt intézkedést most litokban felújította a bécsi műgyegeom Ugyanis megállapítást nyert, hogy a nemzsidó hallgatók igazolványán fekete alapon még egy kis sárga díszítés van kinyomtatva. A zsidók igazolványán pedig ez a kis sárga ornamentals hiányzik. Természeles, hogy a beavallott egyetemi közeg, röglön megtudja állapítani, anélkül, hogy a rovetokat nézné, hogy valaki árja faju vagy nem, hisz az egyetemi hatóság a régi sárga jel helyé e a hiányzó sárga jel tette. A zsidó hallgatóság körében természetesen óriási a mebolránkozás a negatív sárga jel miatt és az egyetemi hatóság ügyellenl ázzal mosakodik, hogy mindez csak „véletlenségből” történt.

Hogyan akarták a multban a zsidók kikeresztelkedését előmozdítani? A „De Wahrheit” c. lapban dr. Hugo Spieger komoly cikkét a „Keresztelkedésről”. A cikkirő hivatkozik többek között Kautz kancellár egy mondatára. Mikor Maria Terezia megérte a kancellárját, hogyan lehetne a zsidók kikeresztelkedését előmozdítani, a híres államférfi azt felelte: „Nemességét kell adni nekik.” Kautz kancellár igaz is volt, meg nem is. Tény az, hogy a nemessége emitt zsidók legelőbbiek első dolga volt a keresztizés át-hatoln, mert fény is, hogy ha egyháziak, érte sármel, de nemcsak oklevél adományozás, mely kiáruji jog volt, de a keresztelkedés-ek száma nemhogy csökkent volna, de emellett.

A magyar zsidóság felekezeli megosztása. Budapest. A legelőbbi népszámlálás eredményei egyes részleteiben a napokban kerültek nyilvánosságra, mely igen érdekes adatokat tartalmaz a zsidóságok vonatkozásilag is. E szerint 1930 ban 444 567 zsidó lélek élt Magyarországon, amely az összlakosságának 51 százalékát teszi ki. Ez a szám felekezeli ármalokok szerint a következőképpen oszlik meg: neolog, illetve kongresszusi 188.998 lélek (42.3%), orthodox 105.579 lélek (23.3%), statusquo 21 208 lélek (4.8%), egyéb felekezeti ármalokok megjelölése nélküli 131 682 lélek (29.6%). Eszerint tehát 131 682 lélek egyáltalában nem válasolt a feltett kérdésre a felekezeti hovatartozandóságát illetőleg. Sajnos — ugy látszik — ezek azt sem tudják, hogy zsidók, még kevésbé azt, hogy orthodoxok e, vagy neologok?

Felemtették a csehszlovákiai zsidó kultusz állami szubvencióját. Prágából jelentik: A csehszlovákiai 1933 évi állam költségvetésben a zsidó kultusz szubvencióját 458 000 koronával fel-mélték. Az 1932 évben a költségvetésben 1 650 000 korona volt felvéve a zsidó kultusz támogatására, míg a folyó évben a zsidó kultusz 1 808 000 koronával szerepel. A differenciát a cseh és morvaországi, valamint a szlovéniai hitközségek kapták. Cseh, Morva és Szilézia hitközségei ez 1932 é 875 000 koronával szemben 1933 évben 1 400 000 koronával, míg a szlovéniai hitközségek a tavalyi 689 200 koronával szemben, idén 800 000 koronát kaptak. A kárpátorszi hitközségek szubvencióját ezzel szemben 61 700 koronával leszállították, am nyíven a tavalyi 172 500 koronával szemben ez 1933. évi költségvetésben már csak 110 800 korona van előirányozva a kárpátorszi hitközségek javára.

A rabbi-vizsgára jelentkezők bevonulását elhalasztotta a kultuszminisztérium. Bukarest. Február 12. A kultuszminisztériumtól kapott értesítés alapján kööljük, hogy a legközelebbi rabbi-vizsgák Bukarestben f. év. március hó 10-15 között lesznek. Mindazok a rabbi és rabbjelöltek, akik vizsgára jelentkeztek, de közben katonai szolgálattalra be lettek hívva, forduljanak kérelmekkel a kultuszminisztériumhoz, ahonnan igazolványt nyervek vizsgálátra való jelenkeztésükre és ennek alapján bevonulásokra halasztást nyervek.

שר ארנון Étterem nyílt
Clujon, az Asztória szállodával szemben, a Metropól Kávéház melletti helyiségben
Mátyás Ignác vezetése alatt
Esküföket és más ünnepi rendelvényit, valamint abbonátéi házhöz szállítva is vállalok.

Felajánlották a lodzi rabbiszéket a lublini főrabbinak. Lublin. A lengyelországi zsidó nyilvánosság nagy érdeklődéssel kíséri a lodzi rabbiszék körüli fejleményeit. A lodzi hitközség ugyanis a lublini főrabbinak, Schapira Meiernak ajánlotta fel a főrabbi székét, aki kijelentette, hogy csak olyan feltételek mellett fogadja el a meghívást. A varsói „Moment” interjú közöl a lublini főrabbitól, aki kijelentette, hogy csak olyan feltételek mellett fogadja el a meghívást, ha havi 5000 Zloty fizetés bi fosit számára a hitközség, amelyből 3000 Zloty a jesiva havi deficienciának fedezésére fordít. Szükséges azonban még az is, hogy a hitközség egy 100 000 Zloty-s kamatmentes kölcsönt folyósítson a lublini jesivának, amelyet az 1000 Zloty s havi részletekben fizetne vissza. Ezzel szemben a „Jüdischen Togblat” tudósítja közli, hogy szó sem lehet arról, hogy Schapira főrabbi elfogadjja a lodzi főrabbi-széket, mert ez egyjel jelentene azaz, hogy az évülédes munka utján felépített jesiváját, ökötre elhagyja. A jesiva növedései mindent elkövetnek, hogy maradjon a birják a főrabbitól. A lublini főrabbi azonban azért akarta elfogalni a felajánlott lodzi főrabbi-széket, hogy ennek segítségével szanjlja a jesiva súlyos anyagi helyzetét. Legújában azonban arról számoltak be a zsidó lapok, hogy a jesiva növedékei saját iniciatívájukból mozgalmat indítottak és sikerülni fog nekik felhozni azon ősz-zetet, amely a jesiva szanalásához szükséges. Schapira főrabbi reméli tehát, hogy nem lesz kénytelen elhagyni Lublint és megmaradhat élete legnagyobb műve, a világ-híri lublini jesiva mellett.

Mussolini az antiszemizmussal elleneztél varja. Berlin. — A jelenleg Berlinben idözó clevelandi főrabbi, Rabbi A. H. Silver röviddel ezelőtt Rómában tartózkodott, ahol Mussolinival folytatott beszélgetéseket. „Olaszországi válság mélyülésével van összefüggésben. Ha visszatérne a normális gazdasági idők, akkor minden bizonytal megszűnlék az antiszemizmussal is, még Németországban is.”

Goldmann Bernát
orth kóser vendéglője
Prága
II. Truhárska 10 II. emelet.
A legnevesebb szlovákiai orth. rabbi kbszerével

Művészi pr. rzaszonyegek, szövött gobelinok, külföldi fonatok
Schulhof Emilné
„Orient” Szövőművészeti iskola
Oradea, Str. Episcopul Clujogariu No. 17.
Videki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltelemek.

Legelőbbesbb rindikölők már 150 leittől. — Mindenféle bírádiszműarut nagyon olcsón

HARTMANNÁL
lehet venni
Regele Ferdinand No. 1.

**A Zsidó Kulturkör meg-
alakulása Nagyváradon**
Dr Kupfer Miksa aradi orvos előadása

Ondos előkészítés után, a közelmulban megalkult a városi zsidó társadalom intellektuális keretéből rekrutálódó Zsidó Kulturkör, amelynek célküzészele a következők:

Várad zsidó társadalomának az a nagy világnézet differenciái órá-e, amely végül a sok párt rendszerű, a merev pártkeretek inkább elválasztó, mint összekötő, egészenleltlen népi-zölésében élt ki megál, min-een pártion és zsidó világnézetben felül-emelkedő, a zsidó társadalom egészét átölő formát kell teremteni és a zsidó nevelő munka kulturális eszközeivel olyan tömegeszközést kell adni, amelynek segítségével a zsidó gondolat a pozitív zsidó munka, minden pártállás, vagy világnézet mellett, — vagy dacára — annak fentállását nyert. Ezen munka elvégzésére vállalkozik az az intellektuális zsidó réteg, amely a Zsidó Kulturkört életre hívta és ezen munka elvégzésére a kulturális nevelés, a pozitív zsidó munka eszközeivel használja fel.

A Zsidó Kulturkör célküzészele:
A zsidó népek pedig átadottak és zsidó gerincességé szerezni és a Zsidó Kulturkör azon felismerése, hogy pozitív zsidó nevelést a népi beismerés gerinc egy nességre teszi csak lehetővé. A tálat foglalt a zsidó nép területi, gazdasági, társadalmi és szellemi ártételegözése mellett, anélkül azonban, hogy akár az egyik, akár másik pártok pártpolitikai kérdéseire befolyással kíván lenni.
A Zsidó Kulturkör a zsidó ifjúság neveléségyével is intenzív foglalkozni kíván. Felismeri ezen súlyos kérdésnek döntő jelentőségét, ezért ezen probléma állandó felszámolására és az ukerezeséért annak megoldására, elsőrendű feladatának tekinti.
A Zsidó Kulturkör tevékenységét a nevelő munka kifejlésében látja szük-épsnek, ezért kéthetente tartandó belső szemináriumiakat és havonként tartandó nagy nyilvános előadásokat rendez, amelyek kapcán a zsidó-agot érnél és érdeklő problémák kerülnek megvilágításra.
Az első nyilvános előadást a városban nagyteremben február 19-én, este 8 órakor délután 1/4 óráig Dr Kupfer Miksa aradi orvos tartja meg. „Élet és Irodalom” címmel és ezen erdekeszerte ismert, reggyogyó képességek előadó vezetői bí a az előadás-sorozat, amelyet nagyvárad, erdélyi és külföldi kiváló zsidó előadók folytatni fognak havonként.
A Zsidó Kulturkör működéséhez Nagyvárad zsidó társadalma öszenek egy-kötedet mutat és rendez, melyből egy-kötet, a Kóser kóser, amelyet a Kóser programjának vallott, teljes megvalósításához jut el.

A nagyváradai Makkabea közgyűlésén egyhangú lelkesedéssel kimondták, hogy lecsatlakoznak a Makkabi világszövetséghez

A nagyváradai Makkabea tegnap tartotta meg XIII. éves rendes közgyűlését, a melyen nagy száma Makkabai jelent meg. A szakosztályok jelentése után különböző felszólalások hangzottak el Goldstein Mr., Rath Efraim, Wassersstrom Sándor, Salamon Jenő, Klein Ferenc, Heller Miklós és Urán László részéről, amelyek özetendíték, hogy a Makkabéknak a jövőben támogatást kell csinálni és a zsidó ifjú-agot a sport mellett zsidó kulturális szellembe kell nevelni Egnagyu líkesedéssel kimondták, hogy a Makkabea a teljes nagyvárad zsidóságot képviseli, hióabba rendszerrel uti tagokat gyűjtenek és lecsatlakoznak a Makkabi világszövetséghez. Mindent elkövetnek, hogy a Makkabea sportléti részt vehessenek a nemzetközi zsidó olimpiászon, illetve a Makkabádón. A jövőben rendezik a kulturalegadásokat és a Makkabát minden energijával az öt megölő sportbeli és társadalmi nivóra emelik — mindenkor a 100 százalékos zsidó vallási és nemzeti légi szellem keretén belül. Múltán a felmenyített megalkák Goldstein Mr. koronát 5 tagu bizottságot küldött ki a jeltésnek megélése végett. Azután megválasztották a Makkabea új vezetőségét, amelybe több új és fiatal erőt hoztak be.

Az újonnan megválasztott vezetőség névsora a következő: Örkös díszelnökök: Dr Kovács Gyula, Nussbaum Samuél, Szemere Miklós. Tiszteletbeli elnökök: Dr Battner Sándor, Dr Bárdos Imre, Felner Dezső, Goldstein Mr., Grünbaum Vilmos, dr Gál Sándor, Hegedűs Nándor, dr Klein Ernő, Kálmán Ernő, Krausz Ernő, Káin Elemér, Marót Géza, Rath Efraim, Wassersstrom Sándor, dr Varadi Odón, Weisz Jenő. Elnök: Salamon Jenő. Társelnök: Weisz Ferenc. Ügyvezető elnök: dr. Deutsch Elmér. Ügyvezető alelnök: Stekli Emil. Főtitkár: Klein Ferenc. Titkár: Heller János. Motren Béla, Stern Zoltán. Igazkező titkár: Fazekas László. Főjegyző: Moskovits József. Jegyző: Bernád Samu, Haas Béla. Főpenztáros: Friedman Dezső. Penztárosok: Asztalos György, Róth László, Steiner Brunó, Stern Zoltán. Földtör: Grünfeld Atadár, Sáj Lajos. Elnörök: Arnstein

Márton és Gyémánt Jenő. Futballszakszásty elnöke: Heller Miklós. Tagok: Schapira Ozkár, Sáj Lajos, Fülöp Éva, Weisz Jenő, Lóby Jenő, Gelb Kálmán, Weisz S., Weisz J. Intéző: Löwy I. tván, Helyettese: Jakobovits Imre. Ifjúsági és tópe: Morgenstern N. Vigáni bizottság elnöke: Heller Miklós. Tagok: Nádor Ernő, Stern Zoltán, Steiner Brunó, Bernád Samu, Weisz Simson, Sonnenwirth Sándor, Solter Hermann, Jakobovits Imre. Örkösök: Dr Erdős Zoltán, dr Csapó Andor, dr Nussbaum Endre, dr Grünbaum András. Tuiszilka: Elnök: Friedländer Janos. Titkár: Moskovits Andor. Kulturszakszásty: Elnök: Wassersstrom Sándor. Tagok: Leitner Zoltán, Bleyer Adolf, Rath Efraim, Urán László, Landau Adolf. Tennis: Stern Sándor, Titkár: Sonnenwirth Sándor. Vívás: Csiller Jenő. Sakkló: Elnök: Handel Sándor. Titkár: Fraukuth Miklós. Ping-pong: Tárgitné: Galy, Epstein László. Főszertáros: Róth László. Háznagy: Káin Elemér. Sajtó: Fischer Antal, Heller Miklós. Makkabi bizottság: Elnök: Urán László. Tagok: Heller Miklós, Schwartz Ozkár, Weisz Simson.

Választmány: Asztalos Albert, Berger Simon, Friedländer Péter, Zsigmond Fülöp, Márton, Hermann Gáspár, Mihály, Gelb Kálmán, Heller József, Hittner Imre, Jakobovits Nándor, Káán Jenő, Káán Odón, Klein Márton, Klein Izidor, Köhn Jenő, Kupferstein Sándor, Lefkovits Maxi, Ligeti Sándor, Markovits Gusztáv, Róna Béla, Róna István, Schön Hermann, Seidler Sándor, Szankay Miklós, Ujhelyi Miklós, Weisz Gyula

Wizo leánycsoport alakult Nagyváradon. Azon társadalmi tevékenység, mely a Wizo leányoktól származik. Nagyváradon hónapok óta kifű, újabb sikert mutat (a) a vasárnap megalkult Wizo leánycsoport által. Az ünneplés alakuló közgyűlését fejtette emelte dr. Köhányi Reszó magasnívó előadása, amelyet Chaim Nachman Balik, a nagyheber költő születésének hatvanadik évfordulójára alkalmából tartott. Dr. Markovits Ignác, elnök, Jeruzsálem után dr. Köhányi R. zsidó ismertette a nagy heber költő munkásságát és misz-szóját, amelyet a heber irodalom és költészet terétől, Bun Zsigmond főtitkár a Wizo leánycsoportot terjesztette a közgyűlés elé. A jeltő bizottság dr. Pollacsack Pálné elnökle melet jett jett jeltő terjesztett a közgyűlés elé. Egy-kötet megvalósítására. A közgyűlés után dr. Köhányi R. zsidó ismertette a nagy heber költő munkásságát és misz-szóját, amelyet a heber irodalom és költészet terétől, Bun Zsigmond főtitkár a Wizo leánycsoportot terjesztette a közgyűlés elé. A jeltő bizottság dr. Pollacsack Pálné elnökle melet jett jett jeltő terjesztett a közgyűlés elé. Egy-kötet megvalósítására. A közgyűlés után dr. Köhányi R. zsidó ismertette a nagy heber költő munkásságát és misz-szóját, amelyet a heber irodalom és költészet terétől, Bun Zsigmond főtitkár a Wizo leánycsoportot terjesztette a közgyűlés elé. A jeltő bizottság dr. Pollacsack Pálné elnökle melet jett jett jeltő terjesztett a közgyűlés elé. Egy-kötet megvalósítására.

Bal Kadischot Jomtov z. c. I. Jahrzeit Szigeten Sziget. Szombaton, folyó hó 18 án „Parschut Mispátim” lesz a boldogult sziget rabbinak, a Bal Kadischot Jomtovnak z. c. I. Jahrzeitje. Az évforduló alkalmával a károlyi főrabbi is Szigeten lesz, amely alkalomból a sziget chassidimok egyrésze a boldogult nagy rabbi sírhelyét záránékolnak, nem csupán Erdélyből, hanem a csatolt területekről is, amely alkalommal úgy a magyar, mint a cseh kormány határállépést engedélyez vizummentességgel.

Öngyilkos zsidó leány. Kassa. — Valamikor jobb napokat látolt és most másnál szorgalmat kénszerült zsidó leány, leugrott a második emeletről, A hogy véget vessen nyomorult életének. Az öngyilkossági kísérlet azonban nem sikerült, és teljesen sértetlenül éltelebmaradt.

Orvosi rendelőnek alkalmas és jelenleg is annak használt külön bejárattal és előszobával ellátott 2 parketes, komfortos és balkonnal rendelkező uccal szoba, a város központjában f. év május hó 1-re kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatásban (Szinház-u. A. I. em.).

Electro-Sanitas
Orvosi műszerek, készülékek és egészségügyi cikkek legelőbbesbb bevásárlási forrása
CLUJ, Str. N. Iorga 7. Telefon: 224.

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglalást szakszerűen olcsón csakis
FRIEDMANN H.
ékszerésznél Széchenyi-tér 1
Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

Örökbe fogadna jól sziluitáit válasos zsidó házaspár egy 1-2 éves egészségé zsidók gyermekeit. Ajánlatokat „Barna gyermek” jelűre a kiadóhivatata továbbít. Lehetőleg fényképes ajánlatokat kérünk.

Gyermek-konyhákat állított fel a Joint Szigeten. Szigetről jelentik: A Joint a tél folyamán erősen támogatta a szegény sorsu zsidó gyermekek részére Máramarosban felállított konyhákat. Főleg Szigeten, Visón, Borsán és más nagyobb zsidó centrumokban, ahol több, mint félezer zsidó gyermek kapott ételmezést, a Joint hetenként 7500 leiel járult hozzá a kiadásokhoz. A hiányzó összegét adakozások utján hozták föl. A gyermekek szőrosoran az éhhalállól lettek megmentve és a szülők nem tudnak ettleni a halálól, hogy nélküli éseik közöpelte, legalább gyermekeik kapnak ételmezést.

Az akció sikeréért, valamint a Joint áldozatkészségéért főteg Schwartz Miksát, a clujii joint vezetőjét illeti a legnagyobb elismerés, míg a szigetieket áldozatkészsége főteg Dr Hirsch S. agilis munkáját dicséri.

Megszűnt a dési zsidó katonai konyha. Dész. Hosszu évek óta jelett ki a maga nemében egyedülálló vallási tevékenységét a dési zsidó katonai rituális konyha, amely a zsidó katonák ezreinek nyújtott kóser ellátást. A rituális katonai konyhát mindaddig az orth. Központi Iroda, valamint a dési hitközség finanszírota ugyanígy, azonban a válságos gazdasági helyzete való tekintettel a kiutalások megszűnlék és a rituális konyha is kénytelen volt beszüntetni működését. A dési zsidó katonai konyha egyedül ilyen rituális intézménye volt az erdélyi zsidóság-nak és nagy veszteséget jelent működésének kényszerített leállításá. Ezáltal hívjuk fel Erdély orthodox zsidóságát, hogy indítson akciót a dési rituális katonai konyha érdekében, hogy az orthodoxoknál eme több-éves vallási intézménye újra megkezdhesse működését.

Bal Kadischot Jomtov z. c. I. Jahrzeit Szigeten Sziget. Szombaton, folyó hó 18 án „Parschut Mispátim” lesz a boldogult sziget rabbinak, a Bal Kadischot Jomtovnak z. c. I. Jahrzeitje. Az évforduló alkalmával a károlyi főrabbi is Szigeten lesz, amely alkalomból a sziget chassidimok egyrésze a boldogult nagy rabbi sírhelyét záránékolnak, nem csupán Erdélyből, hanem a csatolt területekről is, amely alkalommal úgy a magyar, mint a cseh kormány határállépést engedélyez vizummentességgel.

Öngyilkos zsidó leány. Kassa. — Valamikor jobb napokat látolt és most másnál szorgalmat kénszerült zsidó leány, leugrott a második emeletről, A hogy véget vessen nyomorult életének. Az öngyilkossági kísérlet azonban nem sikerült, és teljesen sértetlenül éltelebmaradt.

Orvosi rendelőnek alkalmas és jelenleg is annak használt külön bejárattal és előszobával ellátott 2 parketes, komfortos és balkonnal rendelkező uccal szoba, a város központjában f. év május hó 1-re kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatásban (Szinház-u. A. I. em.).

Electro-Sanitas
Orvosi műszerek, készülékek és egészségügyi cikkek legelőbbesbb bevásárlási forrása
CLUJ, Str. N. Iorga 7. Telefon: 224.

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglalást szakszerűen olcsón csakis
FRIEDMANN H.
ékszerésznél Széchenyi-tér 1
Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

RÖVID HIREK

Jeruzsálem. A palesztinai kolóniákon a munkanélküliség 1 százalékra csökkent. A narancsültvényeken 1000 munkással foglalkoztatnak ma többet, mint az elmúlt évben. — Abbas Hani a palesztinai ex-kedve, az elmúlt héten a ha-fai körökben horgonyzott jachtjával, de nem szállt palesztinai fődre. Valószínűleg a kormány sem adott engedélyt a kiszállásra, mert Abbas Hani nem igen kívánatos elem Palesztinában. — Josef Bravermann, az ismert zsidó kémikus, több évi kísérletezés után, igen gazdaságos módon tud a narancs héjától kitűnő olajat készíteni. A kiváló mérnök Rehovotban gyárat épített 8000 font alaptőkével, amely máris 30 munkást foglalkoztat és tömeggyártásra van berendezkedve. — A kormány letartóztatott 16 zsidó ifjút és leányt a határon azért, mivel azok víronnál engedély nélkül akarták a határt áttepni. — A Népszövetség mandátumbizottsága jóváhagyta a palesztinai kormányzat ama határozatát, hogy nem engedélyezi az egudánok külön hitközségi szervezet felállítását Palesztinában az eddigi „Knesset Jiszrael” kivételével. — Az utóbbi 6 hónapban a palesztinai kivitel forgalma a múlt évi hasonló időkhöz viszonyítva 100 százalékkal emelkedett. — Palesztinában általános orromot kelt a narancstermékkel között a narancsnak az angol piacon való emelkedése.

TEL-AVIV. November hónapban 144 új épület engedélyt bocsájított ki a mérnöki hivatal. Az építkezési költségek 60 500 fontot tettek ki. — Az elmúlt hónapban 7000 ember használta az autóbuzsikat. A város északi részében egy nagygyűlést tartottak az építési munkálatok kezdéséről. — November hónapban 12 469 font volt a város adóbevétele.

NEW-YORK. Oregon állam kormányzója Julius Mayert, a portlandi Beth Israel sinagoga választották, aki el is fogadja a megválasztott pozíciót. — Az amerikai zsidóság egy pénzeszköz 35 000 font st. ringgert részvényeket vásárolt a Hitler-tergert kiaknázó részvényszerűségről. A részvényszerűség, mint ismeretes, a Hottenger ásványkincseknek kiaknázására alakult, amelyeknek értékét sok milliórd fontra becsülik.

KRAKÓ. Az országzserne nagy megbecsülésnek örvendő R-bbi Tobiasz Horowitzt rabbit, a szanokeri hitközségi tanács főrabbiának választotta meg.

KLAGENFURT. Nemzeti szociálisták mérges kutyákat uszítottak egy zsidó kereskedőre, miközben ezt kiáltották: Ez lesz a sorsa minden zsidónak a Harmadik Birodalomban! Adolf Preis zsidó kereskedő súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrség később érkezett és „nem sikerült” a tetteseket kézrekeríteni.

LONDON. Teljesen élszegényedve, a napokban hunyt el Londonban Edgar Kohn egykori zsidó milliomos. Kohn volt az első autótáxi vállalkozó Londonban és őrlási végnyit szerzett. Mint igen jódegy ember egész Angliában nagy tekintélynek örvendett. Később elvesztette teljes vagyonát a börzén és a lóversenyen.

MOSZKVA. A szovjetkormány biztosítja a peszchli mácsesz-sütés teljes szabadságát.

TUNISZ. A közelmult napokban rakták le Tuniszban egy nagyszabású új zsinagoga alapjait. Az építkezésekre, amely 1933 októberében ér véget és egyike lesz az északafrikai zsinagógák legszépeinek, 2 millió frank van előirányozva amelyre a nemrégben elhunyt zsidó filantrop, H. N. Osziris hagyományából fedeznek.

BÉCS. Kronfeld Rébert zsidó vitorlarepülőnek sikerült Bécs—Semmering közli postereplését 4200 m. magasságban lebonyolítania. Az általa elért magasság a legnagyobb ezen a téren.

SZALONIKI. Szalonikiben perbe fogták Misionogitis szerkesztőt, aki a „Makedonika Nea” című amlizemita újságban ígért a zsidók ellen. A tárgyalás során a védelem egyik tanúja őt is ísten jobbkézének nevezte, mert támadván a zsidókat, el segít az isteni akaratot, hogy ok visszaérjenek Palesztinába. Eleg fura okoskodás, isteni rendelés alapján üni a zsidót. — A Szalonikiben megtartott 9. kiemelt konferencián elhatározták, hogy 20 000 font költséggel 2 éven belül felépítik a görög zsidó kolóniáját Ereben. A gyűlés lebonyolítását bizottság vette magára. A konferencia foglalkozott továbbá a zsidók állásfoglalásával a palesztinai kérdésben.

BUKAREST. A román kultuszminisztérium megörösítette a spanyol rítusú (szfárd) hitközségek szabályzatát, amivel ezek kívánják jogu teszteltek jellegét nyrték. A rendelkezésből kiténik, hogy Bukaresten és Temesváron kívül egész Romániában 8 ilyen rítusú hitközség van. A szervezet feje a bukaresti zsidó főrabbi.

FRANKFURT. Az „Israelitischen Familienblatt” 2000 márká jutalmat tűzött ki annak, aki Ezriel Carlebach szerkesztőnek bántalmazottait a rendőrség kezére juttatja.

MOZI

Városi Színház Mozgó
MATA HARI. Jón CONRAD VEIDT Boszporusi éjszakai.

Teatrul HEYMAN szinkór
A hónap legnagyobb eseménye febr. 17. péntek ORLOW Liane Haid, Petrovich Szvetiszlav, orosz szerelmi film, premier!

A newyorki román zsidók szövetsége — a zsidó világtkongresszusért.
New York. Az elmúlt héten tartotta meg az amerikai román zsidók szövetsége 24. évi konferenciáját, amelyen mintegy 200 delegátus vett részt, 50 000 szövevényi tag képviselővel. A kongresszus egyhangú határozatot hozott a zsidó világtkongresszus megteremtését illetőleg és felhívást intézett a különböző zsidó szervezetekhez ennek végrehajtása érdekében. A kongresszus egyik határozatában felszólítja a román kormányt, hogy az országban nyomorgó zsidó tömegek szűkös helyzetén segítsen és járuljon hozzá a zsidó ifjúság produktívizálásához. Egy másik határozat sajnálatát fejezi ki a zsidó, hogy a sorozat vérengzés borzalmai még mindig nem torolla meg a kormány. Felhívják a kormányt, hogy akadályozzon meg minden terrorista kilengést, nehogy ez ilyen véres események megismétlődhesse. A kongresszus határozatiilag hívta fel a szövetség ifjúsági szekcióját, hogy minden erejével támogassák a palesztinai munkát és járuljanak hozzá az ORT munkájához. A kongresszus végül az új tisztikart választotta meg, Leo Wolf-ohn díszelnök és Dr. Abraham elnök személyében.

Egyetlen ízetlésképtelenség sem volt az elmúlt évben Hatfában. Jeruzsálem. A hatfai zsidó kereskedelmi kamara a napokban bocsájta a nyilvánosságára az 1932 év kereskedelmi eredményeit. E szerint Hatfában az elmúlt évben egyetlen üzlet sem kért ki kényszerengedélyt. Szemben az 1931-es 1650 váltóvalalással, 1932-ben mindössze 675 óvatolás történt. A zsidók által épített házak az elmúlt évben megegyeznek amennyi rugtak, mint 1931-ben.

Palesztinai bevándorlási engedéllyel bíró képesített chalué keresi olyan fiatal leány ismeretséget, k. k. kiváncsi Erec-Israelbe utkölt-egének fűdzese esetén Levetekeket „Chalué házasság” jellegre a kiadónválatba kérjük.

Primăria Municipiului Oradea, Serviciul Economic, No. 4849/1933.

Publicațiune

Se oduce la cunoștința generală, că în ziua de 1 Martie anul 1933 dela orele 10 dim. până la orele 12 a. m. din zi se va ține licitație publică prin concurs de oferire, în biroul Serviciului Economic al Primăriei, Eaj l camera No 28 pentru contractarea furnizării imprimetelor și registrelor necesare serviciilor Primăriei și Uzinei Electrice pe anul 1933. Licitația se va ține în conformitate cu art. 88 — 110 inclusiv din Legea Contabilității Publice, Regulamentul O. C. L. și normele publicate în Monitorul Oficial No. 27 din 4 Ianuarie 1931. Persoanele cari vor lua parte la licitație vor depune pe lângă oferta închisă și sigilată și o garanție de 5% din suma oferită în numerar, sau efecte garantate de Stat. Ofertele se vor face numai în conformitate cu Caietul de Sarcini care poate fi văzut în fiecare zi, între orele oficiale la Serviciul Economic al Primăriei, sau pe tabela de publicații dela intrarea în edificul Primăriei Oradea, la 11 Februarie 1933. Primăria.

E Z U S T
menorák gyertyatartók, védjegy! serlegek, evőeszközök, T templomi kegszerek, bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban. Gyártása és eladása: „Tacamul” ezüstáru gyárban CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

És Rothschild ki fog térni
Rabbi Chajem Léb, a miri jesiva feje mondotta:

— Az én fiam, aki husz órát tanul naponta Tórárt, tartja vissza a bécsi Rothschildot, hogy ki ne térjen.
A hívek csodálkozására pedig megmagyarázta:

— A maszmid tanul 20 órát naponta, alatta állnak rangban a jesiva többi tanítványai, akik csak tízenegyet órát tanulnak naponta. Ezek után következnek a miri háztulajdonos, aki naponta három órát szentel a Tóának. Utána a minszki kereskedő, aki csak egy órát tanul, utána a moszkvai gyáros, aki csak a szombatot tartja, utána a londoni kereskedő, aki köcsér háztartást vezet, utána a bécsi Rothschild, aki nem tér ki. Ha a maszmid kevesebbet tanul husz óránál, a jesiva többi fiai kevesebbet fognak tanulni tízenegyet óránál, a miri bal-bajfith nem fog semmit sem tanulni, a minszki kereskedő nem néz bele a könyvébe, a varsói nem fog imádkozni, a moszkvai nem tart szombatot a londoni fréffil fog éni és a bécsi Rothschild kikeresztelkedik...

Az egyetlen ségec

Rabbi Eliezer Jicchok Valazinból látta, hogy a jesivának egyik növendéke nagyon gyorsan, kapkodva imádkozik. Hozzáment és megintette:

— Lassan, áhitattal kell imádkozni. Ima áhitat nélkül, test lélek nélkül.
— Én is mondom egy hasonlatot — felelt az ifju. — Ha az ember utazik és lassan halj, felkapaszkodnak a kocsjára a ségecek, az utcagyerekek. Ha gyorsan halj, ez nem történhetik. Így van az imával is. Ha gyorsan imádkozunk, nem kapaszkodhat belénk a rossz gondolat.

— De atól tartok — felelt a rabbi mosolyogva, — hogy te olyan gyorsan halasz, hogy az egyetlen ségec, te magad, sem tudsz felkapaszkodni a kocsióra...

A három tulajdonság

Mikor Krotosinban megüresedett a rabbiállás, a jarosini rabbi is bejelentette írásbeli ajánlatát. A krotosini rasekol levelet írt a jarosini kollegájának és felvilágosítást kért a jelölt egyéniségére és képzettségére vonatkozólag. Levelére a következő dononai választ kapta: „A rabbinak három jeles tulajdonsága van: hasonlít Humboldthoz, hasonlít rabbi Akibához és hasonlít ez Istenhez”. Erre gyorsan megválasztották a kitűnő férfiut, akiben a hitközség hamarosan keserűen csalódott. A rasekol dühös levelet írt a kollegájának és szemrehányást tett neki, hogy hamis információt adott. E levelre a következő válasz jött: „Amil Irtam, szórut-szóra igaz. A rabbi hasonlít Humboldthoz, mert éppugy, mint ennek, neki sincs zsidó képzettsége. Hasonlít rabbi Akibához, mert ez se tudott németül. Hasonlít végül a jó Istenhez, mert — nem ember”.

Töprengés

Egy berlini Hitler-gyűlésen megjelenik egy tipikus lengyel zsidó. Nagy figyelemmel hallgatja Hitler vezérkarának zsidó gyűlölettel izzó beszédeit. Egyszerre töprengre néz maga elé. Látszik hogy erősen gondolkodik. Min tördő a fejedet? — kérdi tőle egy másik zsidó. — Tudod barátom, azon gondolkodom, hogy milyen új zsidó ünneppel fogunk majd beiktalni ünnepeink közé, ha Hitler bukása eljő? Haman bukásának emlékére itt a purim a kindlivel, Fáraó bukására a peszsch a knédlivel. Mit fogunk enni majd Hitler emlékére és mi lesz az ünnep neve?

Hirdessen a „NÉPUNK”-ben.

NÉPUNK

ALKERKES/TÖSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Jelöltődn: Egész évre hitközségeknek és állalatoknak 500 Lei, magánosokak 250 Lei, élebre 130 Lei, negyedévre 65 Lei. Külföldön: 2 Dollár, Kc. 75, P. 15, S. 19, Diár. 120.

Puskaropogás

nagyon kellemetlen zene a legtöbb emberi fül számára. Kellemetlen háborus időkben, de ezerszeresen kinos, amikor az építés ideje alatt dördül el, egy békés város uccán. Amikor elkeveredett munkástömeg áll szembe a katonasággal. A békés munka nagy csoportja ez az izgalmas epizód, amely számos emberéletet követelt a bukoresti harcok folyamán. Ebből nem lehet és nem szabad zsidó ügyet faragni, mert de facto a zsidóságnak mint olyanoknak, semmi köze nincs ehhez a félelmetes megnyilvánuláshoz. Legfeljebb csak fájlalni tudjuk, hogy ennek az országának munkássága, valószínűleg kiűről jövő bújtotgatásra, már barrikádokat emel, hogy jogos vagy vélt érdekeiket síkaszadjon. Nagyon tragikus következménye ez, annak a szomorú gazdasági helyzetnek, melynek minden káros megnyilvánulását visszatükrözi, a mai zür-zavaros helyzet. Beretabolén táncol ma minden gazdasági beállítottság, az egész művelt világ és nem csoda, ha Románia sem tud ettől a keserves harctól megszabadulni.

Farkasszemel néz nálunk a dolgozni akaró munkásöveg, az ál am hatalommal és mi kénytelenek vagyunk beállni, hogy mindkét félnek tragikus komolyan igazságon. A dolgozó embermilitók kényerelt kének, emberi életet és lehetőséget. A szunynyadó szenvedélyeket viszont feleltelen felbujtók igyeksznek a maguk elgondolásaik számára kihasználni. Az állami apparátus viszont minden erővel igyekszik, a jogrendet még fejgyűrttel is megvédeni, mert micsoda anarchia néma türelemmel lenne tudomásul a kormány és az államhatalom felelős tényezői.

Nekünk zsidóknak minden esetre tragikus ez a körülmény, hogy bár békés polgári munkát igyekszünk végezni a társadalom és az állam javára, ily súlyos momentumok zavarják a polgári társadalom konstrukció munkálkodását. A zsidóság, mint ez ország gazdasági életének jelentős tényezője, nyugalmat szeretne és minden főle felhőtől elkövet, hogy béke és nyugalom legyen ismét urr, a nyugtalan kedélyeken. Bár a zsidó gazdasági rétegeknek is nagyon sok panaszuik volna. Súlyos és életbevágó panaszuik. Mert az ő életlehetőségeiket is elvágja, vagy legálabb is nagyon megnehezíti az a törekvés, amely mindent ki akar sajátítani az állam mindenhatósága számára. A zsidóság nem megy és nem is ment soha barrikádokra. Nem is mehet, mert hiszen a társadalomban szerteszórtan rétegeződött el. Van közöttük proletár és van nagyiparos. De mindkettőnek vigyázni kell, hogy épen zsidóságnál fogva, sem egyik, sem másik oldalon ne angazsdlja le magát tulajdonon. A zsidó proletár ne igyekszék megdőlteni és megmenteni az összes többi proletárokat, a zsidó tökés pedig ne akarja szélesnek képzelt oldalra azt a nagyon is súlyos terhet vialtlni és viselni, amely

az egész mai konstrukcióra hárulnik. Sehol sem előltni! A barrikád egyik oldalán se álljon zsidó. Inkább a gyánaság vádjá, mint a felbujtás. Inkább az érdekelenség hibája, mint a minden lében kanadtság arculeopádja.
Békét, békét, békét. Sehohsem barrikádot és sehohsem vért. Az emberélet a legnagyobb kincs. Nekünk fáj minden csepp

kiomlott emberi vér. Megértés és türelem minden oldalon. És munkalehetőséget mindenki számára. Az emberiség dolgozó dolgozni akarnek és a zsidóság velük együtt. Csak fegyverropogás ne hallatszék, mert nagyon veszedelmes lehet, ha a szenvedélyek elfajulnak. Nyugalmat és békét áhítozunk.

Ujra pogromra gyujtják a cuzisták a máramarosi lakosságot

Rendzavarás nélkül ért véget a szigeti naggyűlés

Sighet. Vasárnap zajlott le Sigheten mintegy 150 részvevő jelenlétében a máramaromgyepei cuzisták naggyűlése. A vezérszónok Manolache cuzista agitátor volt, aki „vilápolitikai” expozé tartott. Müller uralomrajutását méltatta és azt fejtegette, hogy most már Németországban is elsőtétült a zsidók napja. Beszélt Mussoliniról is, az olasz diktátorról, aki szintén igen nagy antiszemita. Romániában is csak akkor lesz békesség és jólét, ha az antiszemiták veszik át a hatalmat. Antiszemita rohamoztatók felállítására hívta fel a hallgatóságot és azt ajánlotta, hogy Szigetben is alakítsanak egy rohamoztatót. A fontos — mondotta Manolache, — hogy a zsidók állandó rettegésben éljenek fölünk. Azt akarom, hogy főlem még a kövek is reszkesenek, ha megjelennek valahol. Itt az ideje, — mondja —, hogy a zsidók hagyják el

az országot, nehogy itt is az legyen a sorsuk, mint pár évvel ezelőtt Magyarországon, ahol sorra nyomtalanul lütek el a zsidók és sohasem kerültek ujra meg.
A jelenlevők közül többen közbekialtoitak az elmaradt éhségmárs miatt, mire Manolache kijelentelte, hogy ennek is a zsidók az oka és rövidesen, három hét múlva, ujra megszervezik a máramarosi éhségmársot és elindulnak Bukarest felé.
Manolache befejezésül lázító szavakkal uszította a hallgatóságot a zsidók elleni támadásra, majd ama kívánságának adott kifejezést, hogy a király Cuza kezébe adja a kormányt. — Jellemző tényként regisztrálhatjuk, hogy a hatóságok nem léptek közbe Manolache előadásánál és engedték, hogy lázító tartalmu beszédét teljes terjedelmében elmondja.

Kavarodás

a nagyváradai orth. hitközség petíciója körül

Lapunk más helyén részletesen foglalkozunk a nagyváradai hitközségi választás, folyton nagyobb hullámokat korbácsoló ügyével. Ezuttal csupán arra szoritkozunk, hogy a legutóbbi napok eseményeiről tájékoztassuk olvasóközönségünket.
A nemrégiben lezajlott választás, amint már annak idején megírtuk, a törvénytelenség és terror jegyében folyt le. Ezt számos hitközségi tag megpeticionálta. A minis terium állítólag a petícióra azzal válaszolt, hogy megsemmisítette a választást. Erre Hegedüs Nándor képviselő interveiót a megsemmisítés ellen. A Gazeta de Vest román lap pedig félbánál előráncigált „irredentizmust” olvasott a mai vezetőség fejére, saját kezdeményezéséből.
Amint illetékes helyről értesülünk, ennek a vádnak, semmiféle vonatkozása nincs azokkal, akik a petíciót benyújtották. Az illetékes magassabb hatóságok véleménye lehet ez, mivel a mai vezetőség számos tagja, egyuttal nyíltan hangoztatja magyarpárti mivoltát, míg a régebbi vezetőség kimondottan zsidópárti volt. Ezt igen jól tudják úgy a váradai városházán, mint a megyeházán.

Dr. Marton Ernő, interpellációjában, amelyet ez ügyben a Kamarában elmondott, csak a miniszter által kinevezendő comisia interimare ellen nyilatkozott, mert azt jogosan törvénytelennek tartja. Magát a megsemmisítést, igen helyesen, a miniszter diszkrecionális és törvényben lefektetett jogának ismerte el. Ugyan ez az álláspontja az országos orth. Központi Irodának is, mely szintén ily értelemben írt fel a miniszteriumhoz.
A közönség általános nézete szerint a lehelyesebb az volna, ha a kavgó ügy hullámai akképen csillapítanak le, hogy a két szembenálló párt megegyezze egy elfogadható platformban, míg az ugratókat és a megbékülés kerékkötőit mindkét oldalon háttérbe szoritának. A nagy hitközség mai állapota nem is engedi meg, hogy az ellenlétek, ahelyett hogy elsumulnának, mindjobban kiélesedjenek.
Lapunk álláspontja is az, hogy a megsemmisítés megtörténhet, ha a miniszter jónak látja, míg a comisia interimare miniszteri kinevezése valóban flagrns megsértése a hitközségi autonomiának.